

Besplatan online seminar: 17. novembra 2023.

POREZI I RAČUNOVODSTVO - NOVI PROPISI I DRUGE AKTUELNOSTI

ПРЕМИЈУМ ПАКЕТ

		Godišnja pretplata
1	Porezi i računovodstvo - štampano izdanje (12 brojeva)	✓
2	Porezi Online - elektronska arhiva časopisa sa pratećim sadržajima	✓
3	Zbrika poreskih propisa - štampano izdanje	✓
4	Seminar o godišnjem finansijskom izveštaju - dvodnevni, online	3 učesnika
5	Online treninzi po izboru pretplatnika	2 treninga
6	Telefonske konsultacije u periodu od 10:00 do 14:00 (na godišnjem nivou)	240 minuta
7	Odgovori na kratka pitanja putem mejla (na godišnjem nivou)	24
8	PKT vesti - obaveštavanje o aktuelnim informacijama	✓
9	Povlašćene cene za ostala PKT izdanja, treninge i usluge	✓
		149.000,00 din

Sve cene su iskazane bez PDV-a koji se obračunava po stopi od 10%

ЗЛАТНИ ПАКЕТ

		Godišnja pretplata
1	Porezi i računovodstvo - štampano izdanje (12 brojeva)	✓
2	Porezi Online - elektronska arhiva časopisa sa pratećim sadržajima	✓
3	Zbrika poreskih propisa - štampano izdanje	✓
4	Seminar o godišnjem finansijskom izveštaju - dvodnevni, online	2 učesnika
5	Online treninzi po izboru pretplatnika	1 trening
6	Telefonske konsultacije u periodu od 10:00 do 14:00 (na godišnjem nivou)	120 minuta
7	Odgovori na kratka pitanja putem mejla (na godišnjem nivou)	12
8	PKT vesti - obaveštavanje o aktuelnim informacijama	✓
9	Povlašćene cene za ostala PKT izdanja, treninge i usluge	✓
		99.000,00 din

Sve cene su iskazane bez PDV-a koji se obračunava po stopi od 10%

СРЕБРНИ ПАКЕТ

		Godišnja pretplata
1	Porezi i računovodstvo - štampano izdanje (12 brojeva)	✓
2	Porezi Online - elektronska arhiva časopisa sa pratećim sadržajima	✓
3	Zbrika poreskih propisa - štampano izdanje	✓
4	Seminar o godišnjem finansijskom izveštaju - dvodnevni, online	1 učesnik
5	Online treninzi po izboru pretplatnika	—
6	Telefonske konsultacije u periodu od 10:00 do 14:00 (na godišnjem nivou)	60 minuta
7	Odgovori na kratka pitanja putem mejla (na godišnjem nivou)	6
8	PKT vesti - obaveštavanje o aktuelnim informacijama	✓
9	Povlašćene cene za ostala PKT izdanja, treninge i usluge	✓
		69.000,00 din

Sve cene su iskazane bez PDV-a koji se obračunava po stopi od 10%

PKT УСЛУГЕ

- **анализа уговора** и пословних трансакција са свих релевантних аспеката, разматрање алтернатива и предлог најповољнијег решења;
- **утврђивање пореских ефеката** пословних трансакција;
- **утврђивање испуњености услова** за порески подстицај из члана 50а ЗПДПЛ (преглед улагања и запошљавања) и обрачун процента пореског ослобођења у Обрасцу СУ;
- **преглед и контрола** пореских евиденција;
- **помоћ у пореском поступку;**
- **креирање акта** о рачуноводственим политикама;
- **помоћ у реализацији** и евидентирању сложених пословних промена (нпр. статусне промене, заједничка улагања и др.);
- **обрачун закупа у складу са МСФИ 16**, утврђивање одложеног пореза и резервисања за отпремнине;
- **помоћ при састављању** годишњих финансијских извештаја (појединачних и консолидованих)...

КЊИГЕ И ПРИРУЧНИЦИ

**КЊИГА О ПОРЕЗУ НА
ДОДАТУ ВРЕДНОСТ**

**ПРАВИЛА ИЗДАВАЊА
РАЧУНА**

**ЕЛЕКТРОНСКО
ФАКТУРИСАЊЕ и
евидентирање обрачуна
ПДВ-а у СЕФ-у**

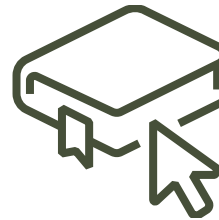
PKT ТРЕНИНЗИ И ОБУКЕ

- 1** Специјалистичка обука за ПДВ и електронско фактурисање (12 дана / 70 часова)
- 2** Специјалистичка обука за примену МСФИ и МСФИ за МСП (12 дана / 60 часова)
- 3** Специјалистичка обука за утврђивање пореза на добит правних лица (4 дана / 20 часова; актуелна обука – 5, 6, 12. и 13. децембра 2023)
- 4** Специјалистичка обука за пореско саветовање (14 дана / 80 часова)
- 5** редовни једнодневни тренинзи о актуелним темама

ПО ЧЕМУ ЈЕ ПОРЕСКА КАНЦЕЛАРИЈА ТАТИЋ ЈЕДИНСТВЕНА НА ТРЖИШТУ

**КОНСУЛТАНТСКЕ
УСЛУГЕ**

**ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ**

**ЕДУКАЦИЈА И
ТРЕНИНГ ЦЕНТАР**

АКТУЕЛНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ПДВ-А И ЕЛЕКТРОНСКОГ ФАКТУРИСАЊА

ПРЕЛИМИНАРНА ПОРЕСКА ПРИЈАВА ЗА ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

У плану је развијање система који ће подразумевати аутоматско електронско креирање **прелиминарне пореске пријаве** за ПДВ.

Обвезник ће вршити корекцију и/или допуну података из прелиминарне пореске пријаве, након чега ће креирати **финалну пореску пријаву**.

ЕЛЕКТРОНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНАТОГ ПДВ-А И ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Један од услова за креирање прелиминарне пореске пријаве јесте електронско евидентирање обрачунатог ПДВ-а и претходног пореза.

Електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а већ је у примени.

Изменама и допунама *Закона о електронском фактурисању* **уведена је обавеза електронског евидентирања претходног пореза**, с почетком примене за пореске периоде који почињу после 31. августа 2024. године.

ЕЛЕКТРОНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНАТОГ ПДВ-А И ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

У образложењу предлагача *Закона о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању* наведено је:

„Имајући у виду да ће СЕФ преузимати одређене податке из система Управе царина и Система за управљање фискализацијом, постоји могућност за минималним додатним радним ангажовањем лица за потребе уноса података који неће бити преузети из наведених система.

С друге стране, како предложена решења треба да доведу до омогућавања креирања прелиминарне пореске пријаве пореза на додату вредност у наредном периоду, очекивано је да ће обвезницима пореза на додату вредност **бити олакшано исказивање података у пореској пријави пореза на додату вредност.**“

РОК ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Електронско евидентирање претходног пореза врши се за порески период, у складу са *Законом о ПДВ-у*, у року **од десет дана по истеку пореског периода.**

Ако од истека овога рока дође до промене која има утицај на електронско евидентирање претходног пореза, **обвезник ПДВ-а коригује електронско евидентирање претходног пореза** у року за подношење пореске пријаве за порески период у којем је дошло до те промене.

РОКОВИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Подзаконски акт којим ће бити уређена нова правила **електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а – биће донет у року од 60 дана** од дана ступања на снагу *Закона о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању*, тј. најкасније до 4. јануара 2024. године.

Подзаконски акт којим ће бити уређена правила о **електронском евидентирању претходног пореза и корекцији претходног пореза – биће донет у року од девет месеци** од дана ступања на снагу *Закона о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању*, тј. најкасније до 4. августа 2024. године.

ПРАВО НА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Општи услови за одбитак претходног пореза за **добра и услуге набављене у Србији** подразумевају:

- **намену** примљених добара и услуга за промет за који је прописано право на одбитак претходног пореза (**суштински услов**) и
- **рачун** испоручиоца добара или пружаоца услуге издат у складу са *Законом о ПДВ-у*, осим у случајевима када рачун није услов за одбитак претходног пореза (**формални услов**).

НАМЕНА ДОБАРА И УСЛУГА КАО УСЛОВ ЗА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Право на одбитак претходног пореза обвезник може да оствари ако добра набављена у Републици или из увоза, укључујући и набавку опреме, као и објеката за вршење делатности и економски дељивих целина у оквиру тих објеката, односно примљене услуге, **користи или ће их користити за промет добара и услуга:**

- који је опорезив ПДВ-ом;
- који је ослобођен ПДВ-а са правом на одбитак претходног пореза у складу са чланом 24. *Закона о ПДВ-у*;
- који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици.

ПРОМЕТИ ПО ОСНОВУ КОЈИХ НЕ ПОСТОЈИ ПРАВО НА ОДБИТАК

Обвезник нема право на одбитак претходног пореза **по основу добара и услуга намењених:**

- промету који је ослобођен ПДВ-а без права на одбитак претходног пореза из члана 25. *Закона о ПДВ-у*;
- трансакцијама по основу којих обвезник неће вршити никакав промет добара и услуга (нпр. услуге у вези са стицањем учешћа у капиталу).

ОКОЛНОСТИ ОД КОЈИХ НЕ ЗАВИСИ ПРАВО НА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Право на одбитак претходног пореза **не зависи од:**

- вредности набављених добара и услуга (не постоји изузимање од права на одбитак за тзв. луксузна добра);
- (не)плаћања рачуна добављачу (право на одбитак може да се оствари и за добра и услуге примљене без накнаде);
- (не)постојања дозвола у складу са неким другим законом (нпр. право на одбитак може да се оствари по основу изградње објекта без дозволе);
- реализације посла за чије потребе су набављена добра и услуге;
- (не)извршења промета у неком одређеном временском периоду и сл.

ПРАВО НА ОДБИТАК ПОРЕСКОГ ДУЖНИКА ЗА ПРОМЕТ ДРУГОГ ЛИЦА НИЈЕ УСЛОВЉЕНО ПОСЕДОВАЊЕМ РАЧУНА

Ако је пореска обавеза настала и ПДВ је обрачунат у складу са *Законом о ПДВ-у*, прималац има право на одбитак претходног пореза у складу са општим условима, независно од тога да ли у том тренутку поседује рачун страног лица.

Суштина је да основ за одбитак претходног пореза није рачун страног лица (у њему није исказан ПДВ), већ тзв. интерни обрачун ПДВ-а.

Услов за одбитак претходног пореза је да је ПДВ обрачунат у складу са *Законом о ПДВ-у*, а то значи да је промет страног лица извршен, уз претпоставку да постоје одговарајући докази о томе.

ОБАВЕЗА ОБРАЧУНА ПДВ-А ПО ОСНОВУ ПРОМЕТА СТРАНОГ ЛИЦА

У случају када постоје следеће околности:

- промет добара или услуга извршило је страно лице (правно или физичко),
- промет је извршен са накнадом или без накнаде,
- страно лице није евидентирано као обвезник ПДВ-а у Србији, независно од тога да ли у Србији има сталну пословну јединицу и да ли је та стална пословна јединица обвезник ПДВ-а у Србији,
- место конкретног промета добара или услуга (у смислу *Закона о ПДВ-у*) је Србија, и
- конкретан промет опорезив је ПДВ-ом у складу са *Законом о ПДВ-у*,

обавезу обрачуна ПДВ-а има прималац добара и услуга, независно од тога да ли је обвезник ПДВ-а или мали порески обвезник, односно правно или физичко лице.

ОБРАЧУН ПДВ-А БЕЗ РАЧУНА, НА ОСНОВУ ПРОЦЕЊЕНОГ ИЗНОСА НАКНАДЕ

У случају када страно лице није издало рачун, односно рачун није стигао код примаоца, а пореска обавеза је настала, прималац је дужан да обрачуна ПДВ на основу уговорене накнаде.

Уколико тачан износ накнаде није познат у време промета, односно зависи од неких околности које примаоцу нису познате, прималац је дужан да ПДВ обрачуна **на основу очекиваног (претпостављеног) износа.**

У наредном периоду, када прималац добије рачун страног лица, а испостави се да је коначан износ накнаде различит (мањи или већи) од износа пореске основице на коју је обрачунат ПДВ, сматра се да је дошло до измене пореске основице у смислу члана 21. Закона о ПДВ-у.

ПОДНОШЕЊЕ ИЗМЕЊЕНЕ ПОРЕСКЕ ПРИЈАВЕ

Порески дужник који установи да није обрачунао ПДВ у пореском периоду у којем је пореска обавеза настала, треба да поднесе измењену пореску пријаву.

У оквиру измењене пореске пријаве обвезник има право да истовремено искаже претходни порез по наведеном основу (уколико су испуњени општи услови за одбитак), јер се и некоришћење права на одбитак претходног пореза у најранијем пореском периоду у којем то право постоји може сматрати пропустом у смислу члана 40. ЗПППА. У том случају, неће постојати обавеза обрачуна затезне камате.

МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА

број 011–00–368/2023–04 од 25. 4. 2023.

„Обвезник ПДВ који је за промет услуга страног лица порески дужник у складу са чланом 10. став 1. тачка 3) Закона, дужан је да за тај промет обрачуна ПДВ и да податак о обрачунатом ПДВ искаже у прегледу обрачуна ПДВ и пореској пријави које подноси за порески период у којем је настала обавеза обрачунавања ПДВ. У истом прегледу обрачуна ПДВ и пореској пријави обвезник ПДВ има право да искаже и податак о износу претходног пореза по основу промета страног лица (ПДВ који је обрачунао у својству пореског дужника из члана 10. став 1. тачка 3) Закона) у складу са Законом.

Поред тога, ако обвезник ПДВ – порески дужник из члана 10. став 1. тачка 3) Закона није обрачунао ПДВ за промет страног лица за порески период у којем је настала пореска обавеза, дужан је да поднесе измењену пореску пријаву у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији (...), уз напомену да **у истој (измењеној) пореској пријави има право да искаже и податак о износу претходног пореза по основу промета страног лица** (ПДВ који је обрачунао у својству пореског дужника из члана 10. став 1. тачка 3) Закона) у складу са Законом.“

ИСПУЊЕНОСТ ФОРМАЛНОГ УСЛОВА ЗА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

НАЈРАНИЈИ ДАН НА КОЈИ Е-ФАКТУРА МОЖЕ ДА СЕ ИЗДА

Питање претплатника: Да ли је исправан рачун из СЕФ-а ако је датум издавања 26. 9. 2023. а датум промета 30. 9. 2023?

Члан 201. *Правилника о ПДВ-у* гласи: Рачуном, у смислу члана 28. став 2. тачка 1) Закона о ПДВ-у, **не сматра се документ издат пре настанка пореске обавезе** у складу са чланом 16. Закона о ПДВ-у.

Изузетно, према члану 167. став 1. *Правилника о ПДВ-у*, за услуге из члана 5. став 3. тачка 1) *Закона о ПДВ-у* (пренос, уступање и давање на коришћење ауторских и сродних права, патената, лиценци, заштитних знакова, као и других права интелектуалне својине), услуге непосредно повезане са тим услугама, као и услуге техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период, обвезник ПДВ-а може да изда рачун:

- пре пријема авансне уплате и извршеног промета тих услуга;
- после пријема авансне уплате, а пре извршеног промета тих услуга.

ЕЛЕМЕНТИ ЕФАКТУРЕ КОЈИ НИСУ ОБАВЕЗНИ

У складу са прописима о ПДВ-у обавезан елемент рачуна није:

- матични број издаваоца или примаоца;
- укупан износ фактуре;
- износ попушта;
- број наруџбенице/број понуде/број уговора;
- датум обрачуна ПДВ-а.

Број фактуре издавалац одређује самостално, уважавајући ограничења у СЕФ-у (број карактера и сл.).

ДАТУМ ОБРАЧУНА ПДВ-А КАО ОБАВЕЗАН ЕЛЕМЕНТ Е-ФАКТУРЕ

У складу са прописима из области електронског фактурисања, обавезан елемент ефактуре у СЕФ-у је **„Датум обрачуна ПДВ-а“** – корисник обавезно бира једну од **три вредности**:

- Датум слања фактуре;
- Датум промета;
- Датум плаћања.

„Датум обрачуна ПДВ-а“ је дан настанка пореске обавезе у складу са прописима о ПДВ-у.

Није обавезан елемент рачуна у складу са прописима о ПДВ-у, па погрешно исказивање овог елемента **не представља основ за оспоравање права на одбитак претходног пореза.**

НОВИ (СКРАЋЕНИ) РОК ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНА ПДВ-А

СКРАЋЕЊЕ РОКА ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНА ПДВ-А

У складу са измењеним одредбама, евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у врши за порески период, у складу са *Законом о ПДВ-у*, **у року од десет дана по истеку пореског периода** (члан 4. став 5. Закона).

Подсећамо, према сада важећим одредбама, евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у врши се **за порески период у року за подношење пореске пријаве, у складу са Законом о ПДВ-у.**

Другим речима, обвезник који је порески дужник и који има обавезу да искаже одређене податке у Појединачној или Збирној евиденцији ПДВ-а, дужан је да те податке искаже **најкасније у року од десет дана по истеку пореског периода**, а не као што је према тренутно важећим одредбама **у року од петнаест дана по истеку пореског периода.**

ПРОПИСИВАЊЕ РОКА ЗА КОРИГОВАЊЕ ОБРАЧУНА ПДВ-А

С обзиром на то да у периоду од десетог до петнаестог дана након истека пореског периода, може доћи до промене које има утицај на евидентирање обрачуна ПДВ-а, прописује се и **рок за кориговање обрачуна ПДВ-а.**

Одредба члана 4. став 6. Закона гласи: Ако од истека рока из става 5. овог члана дође до промене која има утицај на електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а, лице из става 1. овог члана (мисли се на обвезника који врши евидентирање обрачуна ПДВ-а) **коригује електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у року за подношење пореске пријаве за порески период у којем је дошло до те промене.**

ПРИМЕР

Околности:

- у децембру 2023. започето је отпремање добара и извршено извозно царињење добара купцу из иностранства;
- обвезник до 15. јануара 2024. није добио царинску декларацију па је за децембар обрачунао ПДВ (да не би дошао у ситуацију да подноси измењену пореску пријаву). Накнада за испоручена добра у динарској противвредности износи 120.000 дин, па је обвезник обрачунао ПДВ у износу од 20.000 дин и исказао податке **за порески период децембар:**
 - ✓ у пољу **3.2 Обрасца ПОПДВ** (основица 100.000 дин и обрачунати ПДВ 20.000 дин);
 - ✓ У **Збирној евиденцији ПДВ-а** у делу Промет уз накнаду.

ПРИМЕР

НАСТАВАК:

- обвезник за **порески период јануар** врши електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у **до 10. фебруара**;
- на дан истека рока за евидентирање обрачуна ПДВ-а, обвезник не поседује прописани доказ за пореско ослобођење за извоз добара, па по овом основу не врши евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у;
- **12. фебруара шпедитер** доставља обвезнику царинску декларацију која садржи потврду да су добра иступила у јануару.

ПРИМЕР

С обзиром на то да је обвезник пре истека рока за предају пореске пријаве за порески период **јануар**, испунио услове за пореско ослобођење у складу са чланом 24. став 1. тачка 2) *Закона о ПДВ-у*, односно да поседује царинску декларацију која садржи потврду да су добра иступила у **јануару**, обвезник ПДВ-а у **Обрасцу ПОПДВ за порески период јануар** исказује податке:

- у пољу **1.1** износ накнаде од 120.000 динара;
- у пољу **3.6** износ смањења основице од 100.000 динара и износ смањења ПДВ-а за 20.000 динара (са предзнаком „минус“ у оба поља).

ПРИМЕР

Последица наведеног је да се износ евидентираног обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у за порески период **јануар** разликује од износа обрачунатог ПДВ-а у Обрасцу ПОПДВ, односно ПППДВ.

Због наведеног, обвезник је дужан да **најкасније до 15. марта 2024**, коригује евиденцију ПДВ-а на СЕФ-у, односно да коригује Збирну евиденцију ПДВ-а за порески период **јануар** и да у пољу „**Смањење ПДВ-а**“ исказе износ од 20.000 динара.

Након ове корекције, подаци о евидентираном обрачуну ПДВ у СЕФ-у ће одговарати подацима о обрачунатом ПДВ-у у пореској пријави за ПДВ за порески период јануар.

ПОЧЕТАК ПРИМЕНЕ НОВОГ РОКА ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНА ПДВ-А

Иако није прецизно прописано, обвезници ове измене примењују почев **од пореског периода који почиње од 1. јануара 2024.**

То значи да ће обвезници вршити електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у најкасније до:

- **15. јануара 2024.** за обрачунати ПДВ за порески период децембар 2023. (месечни обвезници), односно последњи квартал из 2023. године (тримесечни обвезници);
- **10. фебруара 2024.** (месечни обвезници) за обрачунати ПДВ за порески период јануар 2024;
- **10. априла 2024.** (тримесечни обвезници) за обрачунати ПДВ за I квартал 2024.

НЕПРИМЕЊИВОСТ НОВОГ ПРОПИСАНОГ РОКА У СЛУЧАЈУ ГРЕШКЕ ОБВЕЗНИКА

Посебан рок за кориговање евидентирања обрачуна ПДВ-а примењује се искључиво за случај када је након истека прописаног рока за евидентирање обрачуна ПДВ-а од десет дана **дошло до промене која има утицај на евидентирање обрачуна ПДВ-а.**

Посебан рок за кориговање евидентирања обрачуна ПДВ-а се **не примењује** за случај када обвезник:

- пропусти да изврши електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у у прописаном року од десет дана од истека пореског периода, или
- приликом евидентирања направи грешку.

Према важећим правилима, за ове случајеве није прописан рок у којем обвезници исправљају грешку. Новописана одредба у Закону се не односи на ове случајеве.

ИЗМЕНЕ ПРАВИЛНИКА О ПДВ-У

ЕВИДЕНЦИЈА О ПРОМЕТУ ДОБАРА КОЈЕ ЈЕ ПУТНИК ОТПРЕМИО У ЛИЧНОМ ПРТЉАГУ

Министар финансија донео је *Правилник о изменама Правилника о ПДВ-у*, који је објављен у *Службеном гласнику РС* број 96/23 од 2. новембра 2023., који ће се примењивати **од 1. јануара 2024.**

Измене Правилника о ПДВ-у односе се на обавезну посебну евиденцију из члана 224. Правилника о ПДВ-у, о промету добара које је путник отпремио у личном пртљагу, за које је продавац – обвезник ПДВ-а **примио оверене захтеве за повраћај ПДВ-а** и за које је испунио прописане услове за пореско ослобођење у складу са чланом 24. став 1. тачка 4) Закона о ПДВ-у.

ЕВИДЕНЦИЈА О ПРОМЕТУ ДОБАРА КОЈЕ ЈЕ ПУТНИК ОТПРЕМИО У ЛИЧНОМ ПРТЉАГУ

У складу са изменама Правилника о ПДВ-у, прописану евиденцију води продавац – обвезник ПДВ-а, који:

- **је обвезник фискализације** – исказивањем података у Обрасцу ЕЗПППДВ у оквиру корисничке апликације за фискализацију на порталу Пореске управе;
- **није обвезник фискализације** – на Обрасцу ЕЗПППДВ у папирном или електронском облику,

у року од седам дана од истека пореског периода у којем је примљен оверени оригинал захтева путника за повраћај ПДВ.

ЕВИДЕНЦИЈА О ПРОМЕТУ ДОБАРА КОЈЕ ЈЕ ПУТНИК ОТПРЕМИО У ЛИЧНОМ ПРТЉАГУ

Месечни обвезник ПДВ-а који је обвезник фискализације, имаће обавезу да унесе захтеване податке у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе **до 7. фебруара 2024.** за оверене захтеве за повраћај које прими у току првог пореског периода у 2024. години (тримесечни до 7. априла 2024.).

Нови Образац ЕЗПППДВ – *Евиденција захтева пуника за повраћај ПДВ*, који садржи **21** податак, уместо **9** података колико је садржао стари Образац ЕЗПППДВ.

НОВИ ОБРАЗАЦ ЕЗПППДВ – ЕВИДЕНЦИЈА ЗАХТЕВА ПУТНИКА ЗА ПОВРАЋАЈ ПДВ, САДРЖИ НАРОЧИТО

- 1) **редни број евиденције;**
- 2) **датум пријема овереног оригинала захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 3) **евиденциони број захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 4) **датум издавања захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 5) **датум овере захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 6) **име купца;**
- 7) **презиме купца;**
- 8) **број пасоша/путне исправе купца;**
- 9) **држава издавања пасоша/путне исправе купца;**
- 10) **код државе издавања пасоша/путне исправе купца;**
- 12) **број фискалног рачуна/рачуна из захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 13) **датум издавања фискалног рачуна/рачуна из захтева путника за повраћај ПДВ;**
- 14) **износ накнаде за промет добара (збир основице и ПДВ) по општој стопи ПДВ;**
- 15) **износ основице за промет добара по општој стопи ПДВ;**
- 16) **износ враћеног ПДВ по општој стопи ПДВ;**
- 17) **износ накнаде за промет добара (збир основице и ПДВ) по посебној стопи ПДВ;**
- 18) **износ основице за промет добара по посебној стопи ПДВ;**
- 19) **износ враћеног ПДВ по посебној стопи ПДВ;**
- 20) **износ укупно враћеног ПДВ;**
- 21) **датум повраћаја ПДВ;**
- 22) **начин повраћаја ПДВ.**

СТОРНИРАЊЕ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА

СТОРНИРАЊЕ РАЧУНА У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА О ПДВ-У

У складу са чл. 44. ст. 1. до 3. *Закона о ПДВ-у*:

- уколико обвезник ПДВ-а у рачуну, односно ефактури **искаже већи износ ПДВ-а** од оног који у складу са овим законом дугује, односно ПДВ уопште а да за то није имао обавезу у складу са овим законом, дужан је да тако исказани ПДВ плати;
- обвезник ПДВ-а има право да исправи износ ПДВ-а ако је **издао нови рачун** са исправљеним износом ПДВ-а, односно рачун у којем није исказан ПДВ, односно ако је **сторнирао** рачун у случају када рачун није требало да буде издат и ако **поседује одговарајући документ** издат од стране примаоца рачуна – обвезника ПДВ-а или лица које има право на рефакцију ПДВ-а;
- нови рачун обавезно садржи **напомену** да се тим рачуном замењује претходно издати рачун.

ГРЕШКЕ ПРИЛИКОМ ИЗДАВАЊА ЕФАКТУРА – ИСКАЗАН ЈЕ ВЕЋИ ИЗНОС ПДВ-А ОД ОНОГА КОЈИ ОБВЕЗНИК ПДВ-А СТВАРНО ДУГУЈЕ

Исказивање већег износа ПДВ-а у рачуну обично настаје када је:

- обрачунат ПДВ на промет који је **ослобођен ПДВ-а**;
- обрачунат ПДВ на промет који **није предмет опорезивања** или је **изузет** од опорезивања (нпр, место промета је иностранство или је изузет у скл. са чл. 6);
- исказан ПДВ у рачуну, а није требало јер је **порески дужник прималац** (нпр. за промет из области грађевинарства);
- **погрешно утврђена основица за ПДВ** (нпр. обрачунат је ПДВ и на ставке из рачуна које не улазе у основицу или је грешком исказао већу цену /количину добара и сл.);
- извршен промет који се опорезује по посебној стопи, али је **грешком примењена општа стопа ПДВ-а**.

ПОСТУПАК СТОРНИРАЊА, ИЗДАВАЊА НОВЕ ЕФАКТУРЕ И СМАЊЕЊЕ ДУГОВАНОГ ПДВ-А

Када је у издатој ефактури грешком исказан већи износ ПДВ-а:

- пошиљалац **сторнира** преко СЕФ-а погрешно издату ефактуру;
- приликом сторнирања **наводи се разлог** (видљив и код примаоца, када она промени статус у „Сторнирана“);
- обвезник ПДВ-а – пошиљалац **прибавља документ од примаоца (ако је обвезник ПДВ-а) да није користио претходни порез**, односно ако је користио, да је извршио исправку претходног пореза, односно **документ примаоца рачуна који има право на рефакцију**;
- **издаје се нова (исправна) ефактура** преко СЕФ-а, обавезно са новим (различитим) бројем фактуре,
- у новој фактури **наводи се да се њом замењује претходна** (неисправна) фактура, уз посебно навођење **датума и броја** замењене ефактуре (датум промета, ако је био исправан остаје исти као у сторнираној фактури).

ПРИМЕРИ СТОРНИРАЊА, ИЗДАВАЊА НОВЕ ЕФАКТУРЕ И СМАЊЕЊЕ ДУГОВАНОГ ПДВ-А

Полазимо од следећих околности:

- опорезив промет добара извршен је **24. септембра**,
- ефактура издата је **25. септембра**;
- на ефактури је грешком исказана већа количина добара од стварно испоручене – основица 150.000 (уместо 100.000) и ПДВ 30.000 (уместо 20.000);
- неисправна ефактура сторнирана је **26. септембра**;
- издавалац је издао нову (исправну) ефактуру **27. септембра**, уз напомену да се њом замењује неисправна;
- документ примаоца рачуна – обвезника ПДВ-а да ПДВ исказан у рачуну није коришћен као претходни порез издат је и примљен **1. октобра**.

Питање: Који износ и за који период обвезник ПДВ-а дугује ПДВ-а и када може да умањи дуговани ПДВ по основу сторниране (одбијене) фактуре?

ПРИМЕРИ СТОРНИРАЊА, ИЗДАВАЊА НОВЕ ЕФАКТУРЕ И СМАЊЕЊЕ ДУГОВАНОГ ПДВ-А

Полазимо од следећих околности:

- опорезив промет добара извршен је **24. септембра**,
- ефактура издата је **25. септембра**;
- на ефактури грешком је исказана већа количина добара од стварно испоручене – основица 150.000 (уместо 100.000) и ПДВ 30.000 (уместо 20.000);
- неисправна ефактура сторнирана је **20. октобра**;
- издавалац је издао нову (исправну) ефактуру **20. октобра (са датумом промета 24. септембар)** – основица 100.000 и ПДВ 20.000 уз напомену да се њом замењује неисправна;
- документ примаоца рачуна – обвезника ПДВ-а да ПДВ исказан у рачуну није коришћен као претходни порез издат је и примљен **21. октобра**.

Питање: Који износ и за који период обвезник ПДВ-а дугује ПДВ-а и када може да умањи дуговани ПДВ по основу сторниране (одбијене) фактуре?

ПРИМЕРИ СТОРНИРАЊА, ИЗДАВАЊА НОВЕ ЕФАКТУРЕ И СМАЊЕЊЕ ДУГОВАНОГ ПДВ-А

У претходном примеру су издате две ефактуре са датумом промета из септембра:

- прва (неисправна) у септембру која је сторнирана, и
- друга (исправна) у октобру која је одобрена од стране примаоца.

Често питање: **Да ли обвезник ПДВ-а дугује ПДВ за порески период септембар по оба рачуна јер је у оба као датум промета наведен датум из септембра?**

Мишљење МФ бр. 430-00-170/2018-04 од 15. 4. 2019: „...издавање новог рачуна из члана 44. ст. 1. и 2. Закона **не доводи до обавезе подношења измењене пореске пријаве** прописане ЗПППА за порески период за који је обвезник ПДВ исказао грешком обрачунати ПДВ.“

Чл. 10. ст. 1. тач 4) *Закона о ПДВ-у...*

СТОРНИРАЊЕ ПОГРЕШНО ИЗДАТИХ РАЧУНА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ ОБВЕЗНИКА (КОЈИ НИСУ ПОСЛАТИ ПРЕКО СЕФ-А)

Пример 1: Добијен је налог од службе продаје да се фактурише оглас. Креиран је рачун у информационом систему (ИС), обрачунат ПДВ, али је накнадно од исте службе добијен налог да услуга уопште није извршена (клијент се није огласио).

Пример 2: Добијен је налог од службе продаје да се данас сачини рачун за испоруку добара која је планирана за сутра. Креиран је рачун у ИС, обрачунат ПДВ, али је у међувремену купац одустао од испоруке.

У оба случаја: промет није извршен, рачун из ИС није достављен лицу које је означено као купац и ефактура није креирана у СЕФ-у.

Имајући у виду да је у рачуну из ИС исказан ПДВ и евидентирана обавеза за ПДВ, основно питање је: **Да ли обвезник ПДВ-а има право на сторнирање / поништавање рачуна, а самим тим и на корекцију обавезе за ПДВ?**

СТОРНИРАЊЕ ПОГРЕШНО ИЗДАТИХ РАЧУНА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ ОБВЕЗНИКА (КОЈИ НИСУ ПОСЛАТИ ПРЕКО СЕФ-А)

МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА

број 011–00–124/2019–04 од 11. 6. 2019.

„Ако је погрешно сачињени рачун евидентиран у информационом систему обвезника ПДВ, а није послат обвезнику ПДВ – купцу, обвезник ПДВ који је сачинио погрешан рачун има право да га сторнира, примера ради сачињавањем посебног документа који треба да садржи податак о броју и датуму погрешног рачуна који се сторнира.

Обвезник ПДВ који је сачинио погрешан рачун и евидентирао га у свом информационом систему дужан је да води евиденцију о погрешно сачињеним рачунима и документима на основу којих су ти рачуни сторнирани. Поред тога напомињемо, **ако обвезник ПДВ не изврши сторнирање погрешног рачуна у којем је исказан ПДВ, реч је о рачуну из члана 44. став 3. Закона, што значи да обвезник ПДВ дугује ПДВ исказан у том рачуну.**“

СТОРНИРАЊЕ ПОГРЕШНО ИЗДАТИХ РАЧУНА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ ОБВЕЗНИКА (КОЈИ НИСУ ПОСЛАТИ ПРЕКО СЕФ-А)

Дакле, ако је обвезник ПДВ-а сачинио погрешан рачун у свом ИС у којем је исказан ПДВ, али га није послао – издавалац има право на његово сторнирање у свом ИС и корекцију ПДВ-а сачињавањем одговарајућег сторно документа ван СЕФ-а – **у супротном обвезник ПДВ-а дугује ПДВ који је исказан у рачуну.**

Како нема стварног примаоца рачуна, према нашем мишљењу **право обвезника на корекцију ПДВ-а не треба да је условљено било којим документом лица које је у рачуну наведено као прималац.**

Међутим, да би се избегли неспоразуми са ПУ саветовали смо да:

- у документу који обвезник сачињава у слободној форми наведе да рачун није послат купцу и да зато обвезник не поседује обавештење о исправци;
- од лица које је на рачуну означено као прималац тражи **обавештење да није ни примио рачун.**

СТОРНИРАЊЕ ПОГРЕШНО ИЗДАТИХ РАЧУНА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ ОБВЕЗНИКА (КОЈИ НИСУ ПОСЛАТИ ПРЕКО СЕФ-А)

МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА

број 011-00-713/2022-04 од 1. 11. 2023.

„...у циљу исправке износа ПДВ исказаног у погрешном рачуну, који је обвезник ПДВ сторнирао, после чега је издао исправан рачун, **обвезник ПДВ који је сачинио погрешан рачун** (у конкретном случају погрешан рачун је и евидентирао у пословним књигама), **треба да поседује документ обвезника ПДВ који је наведен као прималац рачуна** у којем је наведено да ПДВ исказан у погрешном рачуну није коришћен као претходни порез, **независно од тога да ли је погрешан рачун достављен примаоцу или је, према наводима из вашег захтева, само евидентиран у пословним књигама обвезника ПДВ – издаваоца рачуна.**“

Став МФ у издатом новом Мишљењу МФ значајно заострен и споран.

СТОРНИРАЊЕ ПОГРЕШНО ИЗДАТИХ РАЧУНА У ИНФОРМАЦИОНОМ СИСТЕМУ ОБВЕЗНИКА (КОЈИ НИСУ ПОСЛАТИ ПРЕКО СЕФ-А)

Питање: Када се приликом слања ефактуре преко СЕФ-а појави „Грешка приликом слања“ и када се она **откаже**, да ли тражити документ примаоца да није користио претходни порез (јер фактура није издата / послата)?

Став МФ (не)промењен (исти број нове и отказане ефактуре)...

Питање: Да ли по основу погрешног рачуна који је издат у ИС обвезника у којем је исказан ПДВ, који није послат у виду ефактуре преко СЕФ-а треба евидентирати у Појединачној евиденцији ПДВ-а, а сторно тог рачуна у оквиру поља смањење Збирне евиденције ПДВ по испуњењу услова?

Одговор Корисничке подршке СЕФ-а у оквиру МФ од 16. 11. 2023: Поштовани, Није потребно. Срдачан поздрав.

Епилог: одговор Корисничке подршке СЕФ-а нетачан.

ИЗМЕНЕ ЗАКОНА ИЗ ОБЛАСТИ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК ГРАЂАНА, ДОПРИНОСА И ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

ПРИМЕНА ИЗМЕЊЕНИХ ОДРЕДБИ

Народна скупштина Републике Србије усвојила је:

- *Закон о изменама Закона о порезу на доходак грађана;*
- *Закон о изменама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање;*
- *Закон о изменама и допунама Закона о здравственом осигурању.*

Одредбе прва два закона примењују почев од **1. јануара 2024. године**, а одредбе трећег закона од **4. новембра 2023. године**.

НОВА ПРАВИЛА ОБРАЧУНА ЗАРАДА ОД 1. ЈАНУАРА 2024. ГОДИНЕ

- Нови неопорезиви износ зараде
- Нови износи основице доприноса
- Продужава се важење „старих“ олакшица за запошљавање нових лица из чл. 21в и 21д ЗПДГ и чл. 45. и 45в ЗДОСО
- Нови износ минималне зараде

Детаљна објашњења о изменама ових прописа и другим актуелностима у области зарада и других личних примања – **на ПКТ тренингу 21. децембра.**

УКИНУТА ЈЕ ОБАВЕЗА ПОСЛОДАВЦА ДА ВРШИ ОБРАЧУН НАКНАДЕ ЗАРАДЕ КОЈА СЕ ОБЕЗБЕЂУЈЕ НА ТЕРЕТ ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

Од 4. новембра 2023. послодавац не обрачунава ову накнаду зараде запосленима која се обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, већ то врши **филијала РФЗО**.

Послодавац:

- и даље исплаћује ову накнаду;
- је дужан да поднесе захтев за остваривање накнаде зараде филијали најкасније у року од 15 дана (раније 30 дана) од дана исплате зараде за месец на који се накнада односи, а уз захтев доставља и све потребне доказе.

УКИНУТА ЈЕ ОБАВЕЗА ПОСЛОДАВЦА ДА ВРШИ ОБРАЧУН НАКНАДЕ ЗАРАДЕ КОЈА СЕ ОБЕЗБЕЂУЈЕ НА ТЕРЕТ ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

Филијала РФЗО:

- утврђује право и висину накнаде зараде и **најкасније у року од 21 дана** (раније 30 дана) од дана пријема захтева за исплату накнаде зараде са свим потребним доказима,
- врши обрачун накнаде зараде који доставља послодавцу и
- преноси одговарајући износ средстава на посебан рачун послодавца.

Дозначена средства послодавац је дужан да исплати осигуранику **најкасније у року од 7 дана** (раније 30 дана) од дана њиховог пријема.

Ако исплата у наведеном року није извршена, послодавац је дужан да врати средства филијали са каматом за која су средства увећана док су се налазила на посебном рачуну послодавца.

ИНСТРУКЦИЈА РФЗО 30-02/9 БРОЈ 180-1859/23 ОД 31. ОКТОБРА 2023.

...уређује поступање у вези обрачуна накнаде зараде до доношења подзаконског акта.

Послодавац и даље уз захтеве доставља документацију коју је и раније достављао, с тим да поступа на следећи начин:

- не попуњава податке на полеђини **Обрасца ОЗ - 6** (Извештај о привременој спречености за рад – дознака), с обзиром да обрачун врши РФЗО;
- уз **Образац ОЗ – 7** послодавац доставља доказе о заради која улази у основ, односно оверене копије обрачуна зарада (платних листића) за месеце који чине основ за обрачун накнаде зараде, само за запослене за које је у **ОЗ - 10 Обрасцу**, у колони „**Да ли је прва исплата наведено**“ „**Да**“;
- **уз захтев за исплату накнаде зараде, послодавац доставља и делимично попуњен ОЗ – 10 Образац**, у којем попуњава податке о називу послодавца, броју, датуму, седишту, шифри делатности, ПИБ-у и посебном рачуну послодавца, као и колоне 0 - редни број, 1 – презиме и име осигураника, 3 – да ли је прва исплата, 4 – накнада обрачуната од и 5 – накнада обрачуната до (уколико послодавац попуни и друге колоне у овом обрасцу, такав **ОЗ - 10 Образац** ће се прихватати и узети у рад приликом обрачуна накнаде зараде).

ОБРАЧУН НАКНАДЕ ЗАРАДЕ ИЗ СРЕДСТАВА ОБАВЕЗНОГ ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА

За захтеве за исплату накнаде зараде који су поднети закључно са 3. новембром 2023. године поступак ће бити спроведен по одредбама *Закона о здравственом осигурању* које су биле на снази закључно са овим датумом, што значи и да је рок за исплату накнаде зараде 30 дана од дана уредно поднетог захтева.

Одредбе *Закона о здравственом осигурању* које уређују начин утврђивања основа за накнаду зараде која се исплаћује из средстава обавезног здравственог осигурања нису мењане.

Послодавац и даље има могућност да из својих средстава исплати накнаду зараде и када се та накнада обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања, с тим да у овом случају, филијала РФЗО је дужна да исплаћене износе накнади послодавцу **у року од 15 дана** од дана предаје захтева филијали, уплатом на посебан рачун послодавца.

СКРАЋЕЊЕ РОКА ЗА КОЈИ ИЗАБРАНИ ЛЕКАР МОЖЕ ДА УТВРДИ ПРИВРЕМЕНУ СПРЕЧЕНОСТ ЗА РАД

Изабрани лекар по правилу утврђује привремену спреченост за рад до **30 дана** (уместо до 60 дана) с тим да изабрани лекар може да утврди привремену спреченост за рад и до 60 дана, али само у прописаним случајевима:

- код осигураника оболелих од малигних болести;
- осигураника који су привремено спречени за рад због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће;
- осигураника са инвалидитетом;
- осигураника код кога је непосредно обављена хируршка интервенција, осим у случају када је та интервенција обављена у дневној болници.

АКТУЕЛНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ РАЧУНОВОДСТВА

КОНВЕРЗИЈА ПРАВА КОРИШЋЕЊА И ПРАВА ЗАКУПА ЗЕМЉИШТА У ПРАВО СВОЈИНЕ

Конверзија представља право на претварање права коришћења у право својине на грађевинском земљишту.

Од 4. августа 2023. године, у складу с одредбом члана 102. *Закона о планирању и изградњи*, **право коришћења на грађевинском земљишту претвара се у право својине, без накнаде.**

Право својине стиче се даном ступања на снагу овог закона, а упис права својине врши орган надлежан за послове државног премера и катастра, по службеној дужности.

Детаљна објашњења у часопису *Порези и рачуноводство* број 11/23.

ПОГРЕШНО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПРАВА КОРИШЋЕЊА

Много ентитета је у претходном периоду направило значајну грешку по питању евидентирања земљишта над којим има право коришћења или право закупа на (најчешће) 99 година тако што су ова средства евидентирали као нематеријалну имовину у групи 01.

Поједини ентитети су у случају закупа ороченог на 99 година направили **још већу грешку** тиме што су обрачунавали амортизацију ових средстава (стопом од 1,01% годишње).

МОГУЋИ НАЧИНИ ПРИЗНАВАЊА ПРАВА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

У зависности од конкретних околности **земљиште над којим се има право коришћења или закупа може да буде:**

- **имовина с правом коришћења** (рачун 025) – уколико уговор по основу кога је добијено право коришћења или закуп испуни дефиницију закупа, односно лизинга из МСФИ 16 (само у случају примене комплетних МСФИ);
- **земљиште које ентитет користи (као) власник** (рачуни 020 или 021) – уколико средство испуни дефиницију из МРС 16 за некретнине, постројења и опрему, али и ако уговор по основу кога је добијено право коришћења или закуп испуни дефиницију финансијског лизинга из МСФИ за МСП (исто важи и у случају примене *Правилника за микро и друга правна лица*);
- **инвестициона некретнина** (рачун 024) – уколико средство испуни дефиницију из МРС 40;
- **залиха** (рачун 101 или 131) – уколико средство испуни дефиницију из МРС 2;
- **стална имовина која се држи за продају** (рачуни 141 или 143) – уколико је реч о земљишту које је ентитет користио као власник или о инвестиционој некретнини, а испуњени су строги захтеви из МСФИ 5

УТИЦАЈ КОНВЕРЗИЈЕ НА КЊИЖЕЊЕ

Суштина је да по основу садашње конверзије права коришћења, односно права закупа у право својине, **не би уопште ни требало да долази до евидентирања новог – посебног средства** у пословним књигама (поготово у случају конверзије без накнаде).

Додатно, околност да је дошло до конверзије без накнаде не представља основ за рекласификацију постојећег средства, нити основ за било каква књижења у пословним књигама (осим у изузетним случајевима када се земљиште рекласификује са имовине са правом коришћења на редован рачун за земљиште у складу са наменом), **јер је одговарајуће књижење требало да буде спроведено још раније.**

КАПИТАЛНИ ДОБИТАК

(СПОРНО) МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА
број 204422 2023 10520 004 000 011 004 од 12. 9. 2023.

„Сагласно наведеним законским одредбама, **у случају продаје земљишта над којим је обвезник (у пореском периоду) стекао право својине у складу са позитивним прописима којима је уређено претварање права коришћења у право својине** на грађевинском земљишту, при чему је у моменту стицања права својине на предметном земљишту исто евидентирано као земљиште намењено продаји (које није користио за обављање делатности), **не остварује се капитални добитак** у смислу Закона.“

ОБАВЕЗА УСАГЛАШАВАЊА ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Одредбама члана 22. ст. 1. до 3. *Закона о рачуноводству* прописана су следећа правила у погледу усаглашавања потраживања и обавеза:

- правна лица и предузетници дужни су да пре састављања финансијских извештаја усагласе међусобна потраживања и обавезе, што се доказује одговарајућом исправом;
- поверилац је дужан да, пре састављања финансијских извештаја, дужнику достави списак неплаћених обавеза;
- правна лица и предузетници дужни су да одговоре на захтев овлашћеног ревизора за независну потврду стања потраживања и обавеза.

ОБАВЕЗА УСАГЛАШАВАЊА ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА ПРЕ САСТАВЉАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА, ОДНОСНО НАЈМАЊЕ ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ

Према члану 12. став 1. *Правилника о попису*, попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза врши се према стању у пословним књигама – под условом да је њихово усклађивање са дужницима и повериоцима извршено **најмање једном годишње**, и да о томе постоји веродостојна исправа.

Имајући у виду да је сврха пописа усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем, суштина је да се књиговодствено стање потраживања и обавеза може сматрати стварним (усаглашеним) стањем уколико је усклађивање са дужницима и повериоцима извршено најмање једном годишње, и о томе постоји веродостојна исправа.

То значи да **усаглашавање потраживања и обавеза треба да буде извршено најмање једном годишње, при чему није од значаја да ли је то урађено нпр. половином године, у септембру, на крају текуће или почетком наредне године.**

КО ИНИЦИРА УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Према члану 22. став 2. *Закона*, поверилац је дужан да, пре састављања финансијских извештаја, достави дужнику списак неплаћених обавеза.

Дакле, иницијативу за усаглашавање потраживања и обавеза требало би да предузме добављач – поверилац.

Полазећи од тога да то лице издаје рачуне по основу којих настаје потраживање од дужника, као и да у случају постојања салда то значи да потраживање није наплаћено, претпоставка је да је повериоцу у интересу да иницира усаглашавање свога потраживања са обавезом дужника.

ДА ЛИ ПОСТОЈИ ОБАВЕЗА УСАГЛАШАВАЊА У СЛУЧАЈУ КАДА НЕМА НЕПЛАЋЕНИХ ОБАВЕЗА

Уколико дужник у својој евиденцији има салдо обавезе према повериоцу, док поверилац – према својој евиденцији – нема потраживање од тог купца, поверилац нема законску обавезу достављања списка неплаћених рачуна, јер таквог списка нема, док дужник свакако нема обавезу иницирања усаглашавања потраживања и обавеза, мада то може да учини.

Уколико дужник не иницира усаглашавање потраживања и обавеза – он такво потраживање треба да третира као неусаглашено.

С друге стране, поверилац у својим пословним књигама нема потраживање, па га свакако неће сматрати неусаглашеним. Епилог је да добављач и купац неће имати усаглашено потраживање и обавезу, осим уколико неко од њих ипак не иницира усаглашавање.

ИСПРАВА КОЈОМ СЕ ДОКАЗУЈЕ УСАГЛАШЕНОСТ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Усаглашавање међусобних потраживања и обавеза доказује се одговарајућом исправом. Ову исправу треба сачинити у слободној форми, јер нема прописаног обрасца.

У пракси је одавно установљен документ са скраћеницом **ИОС** – **извод отворених ставки**, али то може да буде и било који други документ. На пример, поверилац може да сачини документ са називом: **Списак неплаћених обавеза**.

Достављање наведеног документа може се вршити на уобичајене начине: поштом, електронским путем и др.

ИСПРАВА КОЈОМ СЕ ДОКАЗУЈЕ УСАГЛАШЕНОСТ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Уколико дужник не одговори на захтев повериоца, не чини привредни преступ или прекршај.

Управо због тога се, у наведеном документу, у пракси обично уписује напомена: *Уколико ИОС не вратите у року од 8 (или: 10, 15...) дана, сматраћемо да је наше стање усаглашено са вашим стањем.*

Иако описани приступ није законски уређен, према нашем мишљењу у потпуности је прихватљив, односно није у супротности са законом.

Међутим, недостављање одговора од стране дужника, иако доводи до усаглашености потраживања, може имати негативне последице по повериоца – с обзиром да се на тај начин **не прекида рок застарелости потраживања.**

ОБЕЛОДАЊИВАЊЕ НЕУСАГЛАШЕНИХ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

Према одредби члана 22. став 4. *Закона*, сва правна лица и предузетници који састављају Напомене уз финансијске извештаје дужни су да у том извештају обелодане:

- број неусаглашених потраживања,
- однос броја неусаглашених потраживања према укупном броју потраживања,
- укупан износ неусаглашених потраживања и
- однос износа неусаглашених потраживања према укупном износу потраживања.

По истом принципу треба обелоданити и податке о обавезама.

ЕЛЕКТРОНСКО АРХИВИРАЊЕ

СТВАРАЛАЦ И ИМАЛАЦ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДОКУМЕНТАРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Према одредбама члана 2. *Закона о архивској грађи и архивској делатности*:

- **Стваралац архивске грађе и документарног материјала** је правно или физичко лице чијим деловањем настаје архивска грађа и документарни материјал;
- **Ималац архивске грађе и документарног материјала** је носилац права на архивској грађи и документарном материјалу (власник, односно ималац другог стварног права или страна у облигационом односу) или свако друго (правно или физичко) лице које, на било који начин и по било којем основу има државину над њом.

ОБАВЕЗА ЧУВАЊА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДОКУМЕНТАРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Стваралац и ималац архивске грађе и документарног материјала дужан је да савесно **чува** у сређеном и безбедном стању архивску грађу и документарни материјал **у облику у којем су настали** (члан 9. став 1. *Закона*) – **што може бити у папирном или електронском облику.**

Ако су архивска грађа и документарни материјал настали у електронском облику, почев **од 1. јануара 2024. године** примењује се *Уредба о јединственим техничко-технолошким захтевима и процедурама за чување и заштиту архивске грађе и документарног материјала у електронском облику.*

Уредба се односи на **сва правна лица и предузетнике – ствараоце и имаоце архивске грађе и документарног материјала у електронском облику** (а не нпр. само на државне органе или јавни сектор).

ОБАВЕЗА ЧУВАЊА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ И ДОКУМЕНТАРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Уредбом се уређују јединствени техничко-технолошки захтеви и процедуре које треба да испуне ствараоци и имаоци архивске грађе и документарног материјала при **чувању и заштити** архивске грађе и документарног материјала у електронском облику (у даљем тексту: електронско архивирање).

Ствараоци и имаоци документарног материјала у електронском облику дужни су да (до предаје архивске грађе надлежном архиву) врше електронско архивирање **у софтверском решењу – информационом систему за поуздано електронско чување.**

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

Пореска канцеларија Татић доо
Омладинских бригада 86
11000 Београд
Тел. 011 – 614 99 77
E-mail: office@pktatic.rs
www.pktatic.rs
www.porezionline.rs